

DE MAKERS...

Van de meest recente totaalmethodes voor het secundair onderwijs (van na 1981) laten we ook de auteurs van de schoolboeken voor het tweede en vijfde jaar aan het woord. Via de respectieve uitgevers stuurden we hun een beperkte vragenlijst toe. De respons was vrij hoog (9/12), waarvoor onze oprechte dank.

Onze enquête bevatte vijf vragen, die beknopt beantwoord moesten worden. De auteurs mochten er ook een paar vragen uitlichten en die wat uitgebreider behandelen. Uit de reacties selecteerden we, naar analogie met de artikels van Chris Cuyves en Jos Van de Poel, hun antwoord op volgende vraag : 'In hoeverre speelt schrijfvaardigheid in uw boek een belangrijke rol ? Hoe brengt u dit aan ?'.

Taalmozaïek 2

"Schrijfvaardigheid is geïntegreerd in alle onderdelen, precies zoals spreekvaardigheid. Alles bereidt erop voor. De rubriek zelf is een inventaris van mogelijkheden en raadgevingen. Een paar voorbeelden. Om te dienen als modellen zijn er een drietal eigengemaakte fictionele teksten ingelast : eenvoudige taal (verband met taalbeschouwing) duidelijke alinea's en constructie (schema)- Om dezelfde reden is er ook telkens een observatiereeks taal bij de tekstbespreking. Het onderwerp van de schrijfopdrachten staat ook vaak in verband met de taalschat, een onrechtstreekse voorbereiding. Ook is spreken vaak een voorbereiding op schrijven ..."

R. Descheemaeker, Maria van Bourgondiëlaan 14, 8100 Torhout.

Taal naar maat 2

"Vermits in schrijfvaardigheid toch alle taalvaardigheden, behalve uitspraak, (moeten) culmineren en vermits 12-jarigen nog steeds kinderen zijn en blijven en onmogelijk alle aspecten van een taal gelijktijdig kunnen beschouwen, wordt hier de weg van de geleidelijkheid behandeld. Naast de aparte lessen in spelling, de aparte stijloefeningen worden er acht aspecten van het stellen belicht om alzo stap voor stap te komen tot ons doel : dat de leerlingen hun ideeën schriftelijk kunnen weergeven in een geheel waarin alles doordacht is : woordkeuze, zinsbouw, opbouw enz.

Het grote aanbod aan teksten laat ook toe de omgekeerde werkwijze te gebruiken : vertrekken van een goed product en van daaruit de nodige kenmerken afleiden.

De overvloed aan en de variatie in oefenmateriaal (o.a. met foto's, tekeningen, cartoons, strips, poëzie ...)

zorgt ervoor dat de leerkracht steeds kan kiezen en nooit verplicht is een of andere opdracht aan alle leerlingen op te leggen."

Jan Claes, Salviastraat 69, 3610 Diepenbeek

Lezerstraat 2

"Bij de keuzeopdrachten na de tekstverwerving zijn er telkens heel wat schrijfprikkels, omdat we ervan uitgaan dat ll. slechts een hogere vaardigheidstrap kunnen bereiken door gemotiveerd vaak schriftelijke tekstprodukten van verschillende aard af te leveren. Omdat we het echter niet voldoende achten de ll. slechts te stimuleren tot schrijven, proberen we ook op een cursorische manier ze meer inzicht te doen krijgen in het schrijfproces en ze te oefenen in het bewust hanteren van methoden tot materiaalverzameling en van tekstproductieregels. Daartoe bevat elke bundel van het Werkboek ook een afdeling die helemaal gewijd is aan het schrijven. Daarbij komen telkens aan bod : a. het subjectieve schrijven over wat de ll. zelf (in werkelijkheid of in fantasie) beleefd heeft; b. het objectieve beschrijven van wat er in de realiteit zoal bestaat en gebeurt; c. het schrijven om het plezier van het schrijven, d. tips tot schrijfactiviteit waarbij het schrijffgenoegen en de verbeelding een grote rol spelen. Via deze cursorische aanpak brengen we de ll. ook geleidelijk van kortere naar langere teksten."

Herman De Graef, Parklaan 50, 2768 Bazel.

Taalcirkel 2

"Aan schrijfvaardigheid wordt o.i. behoorlijk veel aandacht besteed. Naast spellingoefeningen komen er stijl- en steloefeningen voor (minstens één per blok; er zijn 8 blokken per leerjaar voorzien), maar vaak worden bv. ook bij tekstbesprekingen, woordenschatlessen... specifieke schrijfoopdrachten gegeven.

Stijloefeningen :

- het schriftelijk beantwoorden van vragen
- het bouwen van zinnen
- het ombouwen van zinnen volgens opgegeven stijleisen.
- het ombouwen van zinnen volgens spraakkunstige regels.
- het ombouwen van zinnen met invoering van stijl elementen;

Steloefeningen :

- schrijven van een verslag over een belevenis
- samenvatten van een beluisterde of gelezen tekst a.h.v. het schema
- fantaseren n.a.v. een strip, een prent

- transponeren van
 - een verhaal naar een bericht
 - gedicht naar een bericht
 - verhaal naar een gesprek
 - gesprek naar een bericht
- korte briefjes - verjaardag
 - uitnodiging
 - bedanking

Veel aandacht is voorzien voor het leren samenvatten, schematiseren van teksten, (kernzinnen in een tekst zoeken, tekst indelen in alinea's, schema's van een tekst maken...)"

G. Dillis, Fr. Hofmans, E. Wils, p/a Koekoekstraat 19, 2630 Aartselaar

Van zelf sprekend 1

"De schrijfvaardigheid speelt in VAN ZELF SPREKEND (naast de andere vaardigheden) een belangrijke rol, en wel in drieërlei opzicht :

- a) communicatief : er wordt geschreven opdat anderen het kunnen lezen. (Dat kunnen zijn : vrienden, kennissen, klasgenoten, organisaties, enz. Vandaar ook de aandacht voor verschillende tekstsoorten die de leerling moet leren schrijven : briefkaart, brief, notitie, lezers-brief, formulieren, mededeling, beschrijving,...)
 - b) expressief : er wordt geschreven ter uitdrukking van eigen ideeën, opvattingen, gevoelens, overtuiging... (Ook hier komen verschillende tekstsoorten aan de orde : gedicht, rouwbeklag-kaartje, dankbetuiging, impressie, dialoog, verhaal... Deze schrijfopdrachten zijn echter niet direct op andere lezers gericht, maar zijn in hoofdzaak bedoeld om de leerling de kans te geven een groter (schriftelijk) bereik van uitdrukking te ontwikkelen.)
 - c) conceptualiserend : er wordt geschreven om de werkelijkheid te exploreren en te begrijpen. (Dat gebeurt op die momenten dat de leerling argumenten bij een stelling uitschrijft, een standpunt formuleert t.a.v. een situatie, een oplossing voor een probleem bedenkt of m.b.t. een opdracht een zelf-evaluatie uitschrijft. De lezers van deze schrijfprodukten kunnen de leerlingen zelf zijn, of een andere leerling, of de leerkracht. Primair in deze opdrachten staat het formuleringsaspect : eigen gedachten adequaat en nauwkeurig leren verwoorden.)
- NB : Daarnaast wordt af en toe geschreven met 'didactische' doelen voor ogen. Dit is b.v. het geval bij een spelling-oefening, of het schriftelijk vastleggen van oplossingen, het maken van notities, enz."

R. Janssens, L. Pauwels, W. Van Peer, p/a Dr. Van Campenhoutstraat 1, NL - 4811 RH Breda

'n Beroep op taal

"De ontwikkeling van de schrijfvaardigheid is één van onze belangrijkste doelstellingen. Omdat de meeste beroeps-leerlingen veel moeite hebben met stellen of er zelfs een grote afkeer voor hebben ontwikkeld, proberen we de steloefeningen zo normaal-functioneel mogelijk te maken en de te schrijven teksten kort te houden.

Zo is de eerste steloefening in 'n Beroep op Taal 5 het opstellen van een zoekertje voor de krant en wordt de persoonsbeschrijving in het tweede deel uitvoerig voorbereid door observatie en discussie aan de hand van foto's. Natuurlijk blijft het oefenen van de schrijfvaardigheid niet beperkt tot de specifieke steloefeningen. Bijna voortdurend wordt de voor later zo belangrijke vaardigheid geoefend in de spraakkunst- en spellingsoefeningen, bij de tekststudie, bij de voorbereiding van de spreekoefeningen, enz.

Creatief schrijven komt eigenlijk alleen aan bod in het moeilijker vijfde (laatste) deel."

F. Lingier en L. Timmerman, p/a Hogestraat 88, 8100 Torhout

Communicatie 5

"Bij elk thema worden er tal van gevarieerde schrijfkansen geschapen. Deze opdrachten zijn, i.t.t. het klassieke schrijfonderwijs, organisch met het thema verbonden, erin geïntegreerd en praktisch gericht. Ook hebben we, naast de zakelijke opdrachten waarin het kritisch oordeel, het leren argumenteren, het samenvatten, het commentariëren centraal staan, aandacht geschonken aan fantasierijke onderwerpen, waar in het klassieke schoolse systeem te weinig plaats voor is.

De schrijfstrategie die bij een bepaalde tekstsoort hoort, hebben we in het boek zelf niet uitgewerkt, omdat de leerkracht hiervoor in talloze gespecialiseerde publicaties terecht kan."

Guy Meus en Frans van Eynde, p/a J. Wautersstraat 72, 3200 KESSEL-LO

Tekstvaardig Nederlands

"Schrijfvaardigheid is zoveel mogelijk toegespitst op taalhantering in normaal-functionele situaties, zoals brieven schrijven, verslagen, schema's, samenvattingen en vertalingen maken, uitschrijven van interviews, gericht schrijven, leesbaar schrijven, enz."

J. Vanachter, Molenstraat 60, 2670 Puurs

Verrijk je taal 5/6

Onze vragenlijst werd beantwoord door *Jan Claes*, de co-auteur verantwoordelijk voor de rubriek 'taalzuivering en taalverrijking'. Hij selecteerde de vraag m.b.t. schrijfvaardigheid niet.

De redactie

ALGEMENE LEDENVERGADERING

De jaarlijkse algemene ledenvergadering van de VON vzw heeft plaats op zaterdag 8 november 1986 om 14u30 in Elcker-Ik, Hoogstraat 9, 9000 Gent.

Agenda :

1. Statutenwijziging.
2. Ontslag en benoeming van bestuursleden.
3. Financieel verslag boekjaar 85-86.
4. Bespreking begroting boekjaar 86-87.
5. Verslag werkjaar 85-86.
6. Bespreking beleidsplan werkjaar 86-87, met aandacht voor de conclaafbesluiten.

Alle VON-leden zijn hartelijk welkom. De ledenvergadering geeft je immers rechtstreeks inspraak in het beleid van de vereniging. Ze geeft je de kans het denken en doen van de VON van zeer nabij te volgen.

Elcker-Ik is te bereiken met tram 1 vanaf het St.-Pietersstation tot op de Korenmarkt, dan te voet over de St.-Michielsbrug tot in het begin van de Hoogstraat.

Tot dan !